

Revisionsrapport 2019

Genomförd på uppdrag av de förtroendevalda
revisorerna

Beslutad 26 mars 2020

Västerås stad

Granskning av årsbokslut/årsredovisning 2019

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1 Syfte	4
1.2 Avgränsning och metod	4
2. Västerås stads ekonomiska läge	6
2.1. Ekonomiskt resultat	6
2.2. Soliditet.....	7
3. God ekonomisk hushållning.....	7
3.1. Lagstadgade krav	7
3.2. Avstämning av balanskravet	8
3.3. Resultathantering.....	8
3.4. Finansiella mål.....	9
3.5. Verksamhetsmål.....	9
3.6. Sammanfattande bedömning avseende god ekonomisk hushållning	10
4. Intern kontroll	11
4.1. Bokslutsprocessen.....	11
4.2. Löpande granskning intern kontroll	11
5. Resultaträkningen	12
6. Balansräkningen	14
6.1. Mark, byggnader och tekniska anläggningar.....	14
6.2. Maskiner och inventarier	15
6.3. Lager och förråd	15
6.4. Övriga materiella anläggningstillgångar, pågående investeringar/exploateringar	15
6.5. Finansiella anläggningstillgångar	16
6.6. Kortfristiga fordringar	16
6.7. Kortfristiga placeringar	16
6.8. Kassa och bank	16
6.9. Avsättningar.....	17
6.10. Långfristiga skulder.....	17
6.11. Kortfristiga skulder	17
6.12. Ansvarsförbindelser och ställda säkerheter.....	18
6 Kassaflödesanalys	18
7. Tilläggsupplysningar	18
7.1. Redovisningsprinciper	18
8 Granskning av årsredovisning	19
9 Granskning av sammanställd redovisning.....	19

Sammanfattning

På uppdrag av Västerås stads förtroendevalda revisorer har EY granskat stadens årsbokslut samt års- och sammanställda redovisning för 2019. Föregående års siffror anges inom parentes. I de fall omräkning har skett till följd av ändrade redovisningsprinciper är det de omräknade siffrorna som anges inom parentes.

Här följer en summering av väsentliga iakttagelser från granskningen:

- ▶ Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med god redovisningssed. Detta gäller såväl stadens redovisning som den sammanställda redovisningen.
- ▶ I årsredovisningen för 2019 gör kommunstyrelsen bedömningen att Västerås stad har en god ekonomisk hushållning men att det finns områden som behöver utvecklas och förbättras. Kommunstyrelsen gjorde samma bedömning i föregående års årsredovisning. Staden har tre övergripande finansiella mål som kopplas till god ekonomisk hushållning, varav två är uppfyllda. Bedömningen baseras också på en sammanvägd bedömning av verksamhetsmålen uppfyllelse. Vår bedömning är att en stor utmaning vad gäller god ekonomisk hushållning är de återkommande väsentliga negativa budgetavvikelserna för vissa nämnder, främst individ- och familjenämnden.
- ▶ För år 2019 redovisas ett resultat uppgående till 529 Mnkr att jämföra med budgeterat resultat om 170 Mnkr. Avvikelsen mot budget beror främst på värdeökning av finansiella tillgångar, som från och med 2019 ska redovisas till verkligt värde över resultaträkningen. I resultatet ingår också realisationsvinster och exploateringsöverskott med 200 mnkr. Årets resultat, exklusive dessa poster uppgår till 142 Mnkr.
- ▶ Resultatet enligt balanskravet uppgår till 230 Mnkr och är därmed uppfyllt för år 2019.
- ▶ Det är bekymmersamt att nämnderna fortsatt redovisar underskott. Sammantaget uppgår underskottet till 101 mnkr för 2019. Individ- och familjenämndens grundverksamhet visar en negativ resultatavvikelse med -154 Mnkr, där flyktingverksamheten visar en positiv avvikelse med 56 Mnkr.
- ▶ Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd redovisar underskott mot budget om -40 Mnkr (-2 Mnkr). Underskottet uppstod genom att det var fler elever jämfört med budgeterat. Utöver det har utbetalning skett av underskottskompensation till en privat skolaktörs konkursbo efter en dom i kammarrätten. Reservering för ytterligare underskottskompensation har bokförts då den kommunala gymnasieskolan visar ett underskott.
- ▶ Tekniska nämnden visar en avvikelse mot budget med -11 Mnkr (4 Mnkr). Den främsta orsaken var höga vinterväghållningskostnader som överskred budget samt en avgift för dagvatten från Mälarenergi som inte fanns med i budget.
- ▶ Nämnden för personer med funktionsnedsättning redovisar avvikelse mot budget med -10 Mnkr (- 30 Mnkr). Avvikelserna finns inom flera avdelningar bland annat personlig assistans, köpta placeringar vuxna och daglig verksamhet. Kostnaderna för köpta kostnader ökar för varje år vilket bland annat beror på att behoven är omfattande och kräver specifik kompetens som inte har kunnat tillgodoses på hemmaplan. Egenregin

har överskott, ett bidrag till det är aktiv bemanningsplanering som leder till lägre personalkostnader.

- ▶ Ett fåtal nämnder har en negativ budgetavvikelse upp till -5 Mnkr såsom Nämnden för idrott, fritid och förebyggande och Byggnadsnämnden. Ett fåtal har positiv avvikelse såsom Äldrenämnden, Grundskolenämnden och Kommunstyrelsen medan övriga ligger nära budget. Det är av stor väsentlighet att nämnderna även fortsatt har en aktiv styrning och kostnadskontroll för att möta framtida utmaningar.
- ▶ Årets investeringar uppgick till 1 056 Mnkr vilket är högre än föregående års investeringar på 922 Mnkr. Årets genomförandegrad är 64 % vilket är något lägre jämfört med föregående år på 68%. Orsaken till att alla budgeterade investeringar inte genomförs är framför allt försenade detaljplaner, överklagade planer och upphandlingar samt ny inriktning från berörda verksamheter. Projekt som har försenats finns inom alla verksamheter. Staden har under många år inte utnyttjat investeringsramen och det finns en stor ambitionsökning för de kommande åren. Detta kan bli ett problem i framtiden då staden bygger upp ett stort behov av investeringar som är resurs- och likviditetskrävande. Det är viktigt att bedöma och analysera vilka effekter denna investeringstakt får på stadens övergripande målsättning.
- ▶ Årsredovisningen har en tillräcklig struktur och ger en god bild av stadens ekonomi samt bra information om väsentliga händelser och utveckling under året. Det är dock vår uppfattning, i likhet med föregående år, att analys och utvärdering av kommunstyrelsens och nämndernas måluppfyllelse bör utvecklas ytterligare till kommande år.
- ▶ Bokslutsprocessen har i samband med årsbokslutet fungerat tillfredsställande. Dokumentation har varit bra och upprättade tidsplaner har följts. Förbättringsmöjligheter finns alltid gällande dokumenterade analyser av förändringen på balanskontona samt att all underliggande dokumentation samlas på ett och samma ställe. Sedan tidigare pågår en diskussion om att ha en digital lösning men den finns ännu inte plats.
- ▶ Uppföljning av årets internkontrollplaner sker i samband med bokslutet och redovisas då till kommunstyrelsen. Uppföljningen är en del av den interna styrningen och den sätter fokus på risker som bör kontrolleras, följas upp och hanteras. Uppföljningen av internkontrollplanerna för år 2019 anger att den interna kontrollen bedöms som tillfredsställande. Vår bedömning är att den interna kontrollen är tillräcklig.
- ▶ Kassaflödet från den löpande verksamheten i koncernen uppgår till 2 969 Mnkr vilket har räckt för att finansiera investeringsverksamheten som bidragit med ett negativt kassaflöde om -2 958 Mnkr. Finansieringsverksamheten har bidragit med ett kassaflöde om 326 Mnkr, till följd av ökad nettoupplåning. Totalt har likvida medel ökat med 337 Mnkr.
- ▶ Rutiner för hantering av manuella bokföringsorders behöver stärkas. Kvalitetssäkring behöver ske att det finns tillräckliga underlag till dessa som uppfyller den kommunala bokförings- och redovisningslagens krav.

1. Inledning

1.1 Syfte

Granskningen omfattar årsredovisningen för kommunen och kommunkoncernen (sammanställd redovisning) med fokus på den finansiella informationen i årsredovisningen avseende verksamhetsåret 2019. Uppföljning av målen för god ekonomisk hushållning ingår även i granskningen.

Syftet med granskningen är att:

- ▶ bedöma om årsredovisningen är upprättad enligt Lag om kommunal redovisning och god sed för kommuner och därmed ger en rättvisande bild över resultat och ställning,
- ▶ bedöma om balanskravet har uppnåtts,
- ▶ bedöma om de av fullmäktige antagna finansiella målen uppnåtts,
- ▶ bedöma om verksamheten bedrivits så att fullmäktiges beslutade mål och inriktningar för god ekonomisk hushållning för verksamheten uppnåtts.

Med rättvisande bild avses:

- ▶ att redovisade tillgångar och skulder existerar och avser staden,
- ▶ att redovisade tillgångar och skulder värderats och klassificerats korrekt,
- ▶ att stadens samtliga tillgångar och skulder medtagits,
- ▶ att inkomster och utgifter i allt väsentligt periodiserats korrekt avseende verksamhetsår samt
- ▶ att god redovisningssed i övrigt uppfylls bland annat vad gäller krav på information i förvaltningsberättelsen och i tilläggsupplysningarna.

I denna rapport sammanfattas våra mest väsentliga iakttagelser. Vidare lämnas ett antal rekommendationer.

1.2 Avgränsning och metod

Enligt kommunallagen 12 kapitel ställs krav på revisorerna att bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Granskningen av årsbokslutet samt års- och koncernredovisningen är en del av den grundläggande granskningen som fastställts av de förtroendevalda revisorerna i revisionsplanen för år 2019.

Granskningen sker i enlighet med god revisionsmed i kommunal verksamhet.

Granskningen omfattar följande delar av årsredovisningen:

- ▶ förvaltningsberättelsen och nämndernas redogörelse i årsredovisningen,
- ▶ resultaträkningen,
- ▶ balansräkningen,
- ▶ kassaflödesanalysen,
- ▶ tillämpade redovisningsprinciper, noter samt kommentarer,
- ▶ sammanställd redovisning (koncernredovisning).

Den kommunala särarten påverkar revisionens innehåll, planering och genomförande. Revisionen av kommunal verksamhet styrs främst av kommunallagen, den kommunala redovisningslagen, Rådet för kommunala redovisningsrekommendationer, skriften "God revisionsred i kommunal verksamhet" (utgiven av SKL), samt av fullmäktige fastställt revisionsreglemente.

En revision innefattar att granska ett urval av underlag för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I revisionen ingår också att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten.

Granskningsplaneringen har gjorts med utgångspunkt från en väsentlighets- och riskanalys av stadens verksamhet. Väsentliga förändringar i jämförelse med tidigare år som kan påverka redovisningen har analyserats. Bokslutsprocessen, bokföringen och kontrollmiljön har utvärderats. Utifrån dessa avvägningar har vi inriktat vår granskning på de resultat- och balansposter som vi bedömt väsentliga. Granskningen omfattar såväl analytisk granskning som substansgranskning. Resultaträkningen utgör ett väsentligt revisionsområde. Fokus har lagts på intäktsredovisning och väsentliga kostnadsposter. Vi har genom stickprovskontroll granskat räkenskapsmaterial avseende väsentliga resultat- och balanskonton.

2. Västerås stads ekonomiska läge

2.1. Ekonomiskt resultat

Redovisat resultat fördelar sig enligt följande (Mnkr):

RESULTATRÄKNING (MKR)			Omräknat	Fg År
	Bokslut 2019	Budget 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2018
Verksamhetens intäkter	2 138	1 993	2 429	2 408
Verksamhetens kostnader	-9 975	-10 028	-9 916	-9 925
Avskrivningar	-318	-298	-280	-268
Verksamhetens nettokostnader	-8 156	-8 333	-7 767	-7 786
Skatteintäkter	7 087	7 085	6 843	6 843
Generella statsbidrag och utjämning	1 374	1 350	1 227	1 227
Verksamhetens resultat	305	112	303	284
Finansiella intäkter	626	176	113	151
Finansiella kostnader	-402	-118	-91	-91
Resultat efter finansiella poster	529	170	326	344
Extraordinära poster	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	529	170	326	344

Årets resultat uppgår till 529 Mnkr vilket är väsentligt bättre än budgeterat resultat på 170 Mnkr och föregående år på 326 Mnkr efter omräkning till nya redovisningsprinciper.

Resultatutvecklingen mot föregående år och budget förklaras främst av värdeutveckling av finansiella instrument dels realiserade dels orealiserade resultat. Från och med 2019 gäller ny kommunal redovisningslag där finansiella instrument ska värderas till verkligt värde istället för, som tidigare till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Västerås stad har också varit mer aktiv i sin portföljhantering jämfört med tidigare. Totalt har finansiella tillgångar ökat med 187 mnkr mot bakgrund av detta.

Verksamhetens resultat på 305 Mnkr är i nivå med föregående år men väsentligt bättre än budget. Förklaringen mot budget förklaras av realisationsvinst på 112 Mnkr och exploateringsvinster om 88 Mnkr som inte budgeteras.

Skatteintäkter är i nivå med budget. Regleringsbidraget är väsentligt högre med ca 40 Mnkr vilket avser ersättning för skatteintäktsminskning när bland annat grundavdraget för personer som fyllt 65 år ökade. Däremot har generella bidrag från staten blivit lägre med 22 Mnkr mot budget vilket avser statlig byggbonus som har avvecklats i riksdagens budget för 2019.

Årets resultat, exklusive reavinster och dylikt som ska motsvara årets resultat för avstämning mot balanskrav, uppgår till 230 Mnkr (föregående år 144 Mnkr) vilket innebär att balanskravet för år 2019 uppnås.

Årets resultat, exklusive reavinster, exploateringsöverskott och övriga jämförelsestörande poster, uppgår till 147 Mnkr som är 1,7% av skatteintäkter och bidrag att jämföra med årets budget på 2,0 %. Det långsiktiga målet är 2,5 %. Försämringen mot budget förklaras av utebliven utdelning från Västerås Stadshus AB. Budgeterat resultat framöver ligger på 1,0 och 1,3 %.

Det är bekymmersamt att nämnderna sammantaget fortsätter att redovisa underskott. Individ- och familjenämnden fortsätter att redovisa väsentliga underskott, men även andra nämnder redovisar underskott i förhållande till av fullmäktige fastställd budget.

Nettokostnader ska över tid inte öka mer än skatteintäkterna. För god ekonomisk hushållning bör nettokostnader inte överstiga 98 % av skatteintäkterna. Skatteintäkter och generella bidrag har ökat med 4,8 % jämfört med 2018 och verksamhetens nettokostnader exkl. jämförelsestörande poster som har ökat med 3,7 %. Även om verksamhetens nettokostnader var 177 Mnkr lägre än budget så ökade de ändå mot föregående års nettokostnader, där den stora bidragande orsaken är ökningen inom individ- och familjenämnden. Balanskravsresultatet har ökat jämfört med föregående år men det är fortsatt viktigt med kostnadskontroll för att ha en ekonomi i balans.

Finansnettot uppgår till 224 Mnkr vilket avviker väsentligt från budgeten som ligger på 58 Mnkr. Finansnettot är även väsentligt högre än föregående år. Den främsta avvikelserna mot budget och föregående år är realiserade och orealiserade ökningarna av värdet på placeringar.

2.2. Soliditet

Soliditeten är ett mått på långsiktig finansiell styrka och visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med eget kapital. Soliditeten uppgår till 38 % vilket är något högre än föregående års soliditet på 37,5 %. Stadens utlåning till bolagen via internbanken får betydande påverkan på balansomslutningen och på soliditeten.

Enligt kommunala redovisningslagen ska pensionsåtaganden intjänade före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelser och ingår alltså inte i skulderna. Det mest korrekta soliditetsmålet är därför soliditeten rensad från utlåning via internbanken med hänsyn tagen till ansvarsförbindelser för pensioner. Soliditeten enligt detta beräkningssätt uppgår till 52,4 % jämfört med föregående år 49,2 %.

3. God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning skapas genom att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Fullmäktiges mål ska uppnås med lägsta möjliga resursinsats. Långsiktighet och uthållighet är viktigt för staden. För att säkerställa detta krävs genomtänkta processer och ett styrsystem som håller samman delarna till en helhet.

3.1. Lagstadgade krav

Följande gäller:

- ✓ att kommunfullmäktige ska fastställa mål för "god ekonomisk hushållning",
- ✓ att uppföljning av dessa mål ska göras i delårsrapport och årsredovisning, samt
- ✓ att kommunens revisorer ska granska och bedöma måluppfyllelsen.

Syftet är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning ska styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet. Även om kravet primärt riktas mot fullmäktige så påverkas alla nämnder och styrelser.

Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål och verksamhetsmål. Det är endast de av fullmäktige fastställda målen inom ramen för god ekonomisk hushållning, som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslut. Det är kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen ska utvärdera uppfyllelsen av de mål kommunfullmäktige fastställt. Revisorerna ska därefter på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Kravet på balans mellan intäkter och kostnader, "balanskravet", är lagstadgad. Avstämning av balanskravet ska göras i delårsrapport och årsredovisning.

3.2. Avstämning av balanskravet

Enligt kommunallagen (2017:725), 11 kap 2§ ska kommuner förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Om balanskravsresultatet för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren. Beräkningen av balanskravsresultat ska göras enligt 11 kap 10§ lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

Vid avstämning av det lagstadgade balans-kravet ska nedskrivningar beaktas enligt försiktighetsprincipen, medan realisationsvinster ska räknas bort.

Årets resultat enligt balanskravet blir följande (Mnkr):

Årets resultat år 2018 enligt resultaträkningen	529
Justering för realisationsvinster totalt	-578
Orealiserade värden i värdepapper	-33
Återföring av orealiserade värden i värdepapper	313
<i>Justerat resultat enligt KL och KRL</i>	<i>230</i>

Detta medför att balanskravet för 2019 är uppfyllt. Årsredovisningen innehåller tydlig information avseende avstämningen av balanskravet.

3.3. Resultathantering

Hur årets resultat ska disponeras inom det egna kapitalet kommer att fastställas i samband med kommunfullmäktiges beslut. Kommunstyrelsen tar fram ett förslag.

Sedan 1999 tar staden årligen ställning till om hela eller delar av överskott ska tillföras *balansfonden* som en del av det egna kapitalet samt om balansfonden ska nyttjas vid underskott. Denna resultatutjämningsfond är avsedd att hantera konjunktursvängningar för att på så sätt långsiktigt klara balanskravet. Balansfonden uppgår till 235 Mnkr och ingen förändring är föreslagen.

För att möta kommande pensionsutbetalningar disponeras en del av det egna kapitalet till en *pensionsfond* som vid bokslutet uppgår till 435 Mnkr. Ingen förändring sker av denna fond 2019.

Det finns även inrättat en *social resursfond*. Syftet är att en del av det egna kapitalet ska möjliggöra tillfälliga och förebyggande insatser inom det sociala området. Under året har 2 Mnkr utnyttjas och ingen avsättning föreslås vilket ger ett utgående saldo på 15 Mnkr.

3.4. Finansiella mål

De finansiella målen syftar till att behålla stadens goda ekonomiska ställning på kort och lång sikt. Västerås stad har följande finansiella mål för år 2019:

- ✓ Stadens soliditet ska vara minst 40 % (inklusive pensionsåtaganden och exklusive internbanken).
- ✓ Stadens resultatmål i driftbudgeten över tiden, exklusive realisationsvinster, ska uppgå till 2,5 % av intäkterna från skatter, utjämningsystem och generella bidrag samt fastighetsavgift.
- ✓ Stadens upplåning för egen räkning ska inte överstiga 1 miljard kronor.

Årets soliditet, enligt definition ovan, har utfallit med 52,4% varför målet om tillräckligt hög soliditet är uppfyllt.

Årets resultat exklusive reavinst, exploateringsöverskott och övriga jämförelsestörande poster, uppgår till 147 mnkr som är 1,7% av skatteintäkter och bidrag att jämföra med det långsiktiga målet på 2,5 %. Budgeten för året låg på 2%. Detta innebär att målet inte har uppnåtts.

Målet om upplåningsnivån har med stor marginal uppfyllts då man i nuläget inte har någon upplåning för den kommunskattefinansierade verksamheten. Västerås stad har en god likviditet med finansiella nettotillgångar på 1,5 miljarder kronor och prognosen just nu är att det inte är förrän 2021 som staden behöver låna för att finansiera investeringarna.

Sammantaget har alltså två av de tre målen uppfyllts under 2019.

3.5. Verksamhetsmål

Styrsystemet i Västerås stad utgår från de perspektiv och övergripande mål som fullmäktige fastställt. Kommunstyrelsen och nämnderna ska bryta ner perspektiven och de övergripande målen för sina respektive verksamhetsområden, där kritiska framgångsfaktorer, indikatorer, mål och aktiviteter ska följas och återrapporteras. I stadens årsredovisning har kommunstyrelsen tillsammans med nämnderna att redovisa och göra en sammantagen bedömning av huruvida de mål som fastställts av fullmäktige uppnås eller ej.

Vidare har fullmäktige fastställt så kallade strategiska utvecklingsområden 2015-2019, vilka ska omfattas av en särskild kraftsamling.

De fyra strategiska utvecklingsområdena utgörs av:

- ✓ *Kraftsamling för att stärka den sociala hållbarheten*
- ✓ *En sammanhållen satsning på vår fysiska livsmiljö*
- ✓ *Höjd kunskaps- och kompetensnivå i Västerås*
- ✓ *Kraftsamling för att minska miljö- och klimatpåverkan*

De avsnitt som huvudsakligen utgörs av kommunens analys och bedömning presenteras på sidorna 44 till 53 i årsredovisningen. Redovisningen inleds med en övergripande beskrivning av stadens arbete utifrån begreppet "god ekonomisk hushållning". Stadens utvärdering av god ekonomisk hushållning berör måluppfyllelsen för både nämnder och bolag samt de strategiska utvecklingsområdena. I efterföljande avsnitt presenteras en övergripande och sammanfattande analys och uppföljning av kommunstyrelsens och nämndernas styrkort. Detta ur de fyra perspektiven kund, kvalitet, ekonomi och medarbetare. För varje perspektiv presenteras ett antal olika indikatorer där stadens bedömning om utfall presenteras med ett "stopp-ljus-system" samt med en grafisk pil för en lite mer långsiktig trend. De indikatorer som omfattas av redogörelsen hämtas från flertalet av stadens olika verksamheter. Utöver den sammanfattande bedömningen för varje perspektiv, redovisas inte i sin helhet vilka mått som ligger till grund för bedömningen eller hur sammanvägningen har gjorts för att landa i den redovisade måluppfyllelsen.

Härefter analyseras och bedöms de fyra strategiska utvecklingsområdena något mera utförligt i ett eget avsnitt. För respektive område redovisas en kort beskrivning av inriktningen för arbetet samt en analys av resultat och måluppfyllelse, med exempel på genomförda insatser.

I ett efterföljande avsnitt presenteras en sammanfattande analys rörande väsentliga personalförhållanden under 2019. Områden som redovisas omfattar kompetensförsörjning, ledarskap och medarbetarskap, stadens arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare, sjukfrånvarons utveckling, anställningar samt mångfald.

Vidare utgörs ett eget avsnitt av en ekonomisk analys av stadens verksamhetsår 2019.

Den del som i årsredovisningen benämns förvaltningsberättelse innehåller härutöver beskrivande avsnitt vad som genomförts under året inom olika delar av kommunens verksamheter, så som barn och utbildning, omsorg och stöd, bygga, bo och miljö etc. De redogörelser som lämnas har inte omedelbar koppling till gällande mål eller styrkort för respektive verksamhetsområde och det presenteras inga specifika bedömningar av måluppfyllelse.

Det avslutande avsnittet i förvaltningsberättelsen utgörs av en analys av den förväntade utvecklingen framåt rörande olika aspekter av stadens verksamhet.

3.6. Sammanfattande bedömning avseende god ekonomisk hushållning

Efter granskningen av årsredovisningen för år 2019 är vår bedömning att:

- ✓ att det lagstadgade balanskravet har uppfyllts,
- ✓ att av kommunfullmäktige antagna finansiella mål för år 2019 har 2 av 3 målen uppfyllts,
- ✓ att stadens samlade måluppfyllelse är tillräcklig men flertalet mål uppfylls endast delvis och ett antal inte alls. Av fullmäktiges fyra utvecklingsmål är det inget som uppnås till fullo under 2019. Två mål uppnås i hög grad och två mål uppnås delvis. Det framgår inte i sin helhet vilka mått och avvägningar som utgör grund för den sammantagna bedömningen av måluppfyllelse, vilket bör tydliggöras.

Det finns således liksom tidigare år anledning för staden att vidta åtgärder för en bättre måluppfyllnad framgent samt även utveckla beskrivningen av hur måluppfyllelsen bedöms.

I årsredovisningen för 2019 gör kommunstyrelsen bedömningen att Västerås stad har en god ekonomisk hushållning men att det finns områden som behöver utvecklas och förbättras. Vår bedömning är att en stor utmaning vad gäller god ekonomisk hushållning är de återkommande väsentliga negativa budgetavvikelserna inom vissa av kommunens verksamheter. Den högre kostnadsökningstakten jämfört med ökningen av skattenettet är fortsatt oroande.

4. Intern kontroll

Enligt Kommunallagen ska nämnder och styrelser säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig inom sitt område. Kommunstyrelsen har fastställt riktlinjer för intern kontroll. Den gäller även för stadens helägda bolag. Den interna kontrollen ska säkerställa:

- ✓ Ändamålsenlig och effektiv verksamhet.
- ✓ Tillförlitlig finansiell rapportering.
- ✓ Efterlevnad av tillämpliga lager och förändringar.

Inrapportering sker i samband med bokslutet och redovisas då till kommunstyrelsen. Uppföljning av årets internkontrollplaner sker i samband med bokslutet och redovisas till kommunstyrelsen samtidigt med bokslutet. Uppföljningen är en del av den interna styrningen och den sätter fokus på risker som bör kontrolleras, följas upp och hanteras. Den sammanlagda bedömningen av uppföljningen 2019 är att alla verksamheter arbetar med den interna kontrollen. Dock kan det noteras att Individ- och familjenämnden inte har åtgärdat brister i sin verksamhetsstyrning på ett ändamålsenligt sätt.

Utöver IFN har inga större brister har noterats och den interna kontrollen bedöms på en övergripande nivå som tillräcklig.

4.1. Bokslutsprocessen

Västerås stad har en decentraliserad organisation, vilket ställer höga krav på en samsyn gällande principer och rutiner för att säkerställa att årsredovisningen ger en rättvisande bild av den totala verksamheten. Det ställer även höga krav på en effektiv rapporterings- och bokslutsprocess. Inom staden upprättas mycket av informationen och underlagen till bokslutet på enheterna. Informationen samlas därefter inom respektive förvaltning för vidare hantering av Servicepartner Economicenter.

Staden har en väl fungerande bokslutsprocess. Tidsplanen har följts och dokumentationen är god. Redovisningen och analyserna är i allt väsentligt enhetliga.

4.2. Löpande granskning intern kontroll

Granskningar av intern kontroll har utförts och avrapporteras i samband med bokslutsgranskningen.

5. Resultaträkningen

Nedanstående tabell visar nämndernas driftredovisning, netto (Mnkr):

DRIFTREDOVISNING, MNKR	Intäkter			Kostnader			Budgetavvikelse		
	2019	2018	Budget 2019	2019	2018	Budget 2019	Intäkt	Kostn	Netto
NÄMND									
Äldrenämnden	1 050	200	1 035	-2 572	-1 640	-2 574	14	2	17
Nämnden för funktionsnedsatta	448	41	412	-1 284	-857	-1 239	35	-46	-10
Förskolenämnden	921	881	908	-1 893	-1 830	-1 883	13	-10	3
Grundskolenämnden	2 172	2 067	2 183	-4 044	-3 856	-4 072	-11	29	17
Utb o Arb.markn.nämnden	741	699	777	-1 606	-1 476	-1 602	-36	-4	-40
Skultuna kommunaldelsnämnd	216	209	212	-332	-323	-329	4	-3	1
Individ- och familjenämnden	79	72	54	-1 052	-988	-873	25	-179	-154
Individ- och fam, flykting	222	227	203	-166	-214	-203	19	37	56
Nämnd Idrott, fritid o förebyggande	81	45	70	-349	-216	-337	11	-12	-1
Kulturnämnden	27	21	24	-221	-210	-220	3	-1	2
Tekniska nämnden	220	249	197	-669	-661	-635	23	-34	-11
Fastighetsnämnden	1 294	1 227	1 245	-1 290	-1 221	-1 238	48	-52	-4
Fastighetsnämnden, exploatering	235	397	230	-147	-281	-221	6	74	80
Fastighetsnämnden, reavinster	110	187	0				110	0	110
Kommunstyrelsen	380	394	380	-569	-597	-592	0	23	22
Byggnadsnämnden	49	55	49	-79	-82	-76	0	-3	-3
Miljö- o Konsumentnämnden	10	13	11	-32	-33	-33	-1	2	0
Överförmyndarnämnden	2	6	2	-15	-15	-16	0	1	2
Valnämnd	3	3	3	-8	-10	-8	0	0	0
Kommunrevision				-4	-4	-5	0	1	1
Nedlagda styrelser		1 228			-1 490		0	0	0
Centralt staden	794	575	350	-656	-520	-467	444	-189	255
Justeras: Poster som inte är hänförbara till verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader enligt resultaträkning *	-6 915	-6 368	-6 355	7 009	6 607	6 595	-560	414	-146
Verksamhetens intäkter och kostnader enl resultaträkning	2 138	2 429	1 993	-9 975	-9 916	-10028	145	53	198

*Avser justeringar för finansiella poster, avskrivningar, interna poster, omräkning gatukostnadsersättning och omräkning leasing.

Av enheterna och nämnderna uppvisar flertal positiva resultat 2019 jämfört med budget, dock är det några nämnder som har väsentliga avvikelser mot budget. Verksamhetens intäkter och kostnader är 198 Mnkr bättre än budget. Främsta positiva avvikelserna är inom fastighetsnämnden till följd av att realisationsvinsterna inte budgeteras. Avvikelsen uppgår till totalt 186 Mnkr. Den nämnd med främsta negativa avvikelsen är återigen Individ- och familjenämnden. Netto har nämnden ett negativt resultat på -98 Mnkr. Se mer förklaring nedan.

Vi refererar nedan från nämndernas kommentarer avseende resultatuppföljning. Följande fyra redovisar negativa budgetavvikelser:

- ▶ Individ- och familjenämnden redovisar underskottavvikelse med -98 Mnkr (-96 Mnkr). Grundverksamheten visar en negativ resultatavvikelse med -154 Mnkr medan flyktingverksamheten visar en positiv avvikelse med 56 Mnkr. Ärendeökning har skett inom både barn och ungdom samt våld i nära relationer. Barn och ungdom har höga kostnader inom institutionsvård och familjehemsvård då det är brist på HVB-hem och familjehem som leder till dyrare lösningar. Missbruksvården inom vuxenvården var dyr i Västerås i jämförelse med övriga kommuner. Åtgärder gjorde att antalet personer som vårdas externt minskade samt antalet placeringar inom institutionsvården minskade. Nettokostnaderna har minskat under 2019, dock så har ett underskott ändå uppstått för avdelningen. Flyktingverksamheten fick överskott för 2016 års gruppen.
- ▶ Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd redovisar underskott mot budget om -40 Mnkr (-2 Mnkr). Underskottet uppstod genom att det var fler elever jämfört med budget. Utöver det har utbetalning skett av underskottskompensation till en privat skolaktörs konkursbo efter en dom i kammarrätten. Reservering för ytterligare underskottskompensation har bokförts då den kommunala gymnasieskolan visar ett underskott.
- ▶ Tekniska nämnden visar en avvikelse mot budget med -11 Mnkr (4 Mnkr). Den främsta orsaken var höga vinterväghållningskostnader som överskred budget samt en avgift för dagvatten från Mälarenergi som inte fanns med i budget.
- ▶ Nämnden för personer med funktionsnedsättning redovisar avvikelse mot budget med -10 Mnkr (-30 Mnkr). Avvikelserna finns inom flera avdelningar bland annat personlig assistans, köpta placeringar vuxna och daglig verksamhet. Kostnaderna för köpta kostnader ökar för varje år vilket bland annat beror på att behoven är omfattande och kräver specifik kompetens som inte har kunnat tillgodoses på hemmaplan. Egenregin har överskott, ett bidrag till det är aktiv bemanningsplanering som leder till lägre personalkostnader.

Följande redovisar de största positiva budgetavvikelserna:

- ✓ Äldrenämnden +17 Mnkr (+47 Mnkr). Överskottet beror på att vissa åtgärder inte genomfördes som ska fortsätta under 2020. Det avser bland annat högre cheftäthet och minskning av delade turer. Hemtjänsten har överskott till följd av att utförda hemtjänststimmar inte ökade enligt demografiprognosen. Egenregin har dock negativt resultat.
- ✓ Grundskolenämnden + 17 Mnkr (+3 Mnkr). Överskottet beror på färre elever än budget, främst i den kommunala grundskolan. Verksamheten har fått tillkommande statsbidrag som gav förutsättningar till personalförstärkning som inte till fullo genomfördes under 2019.
- ✓ Kommunstyrelsen redovisar en avvikelse med överskott om +22 Mnkr (+12 Mnkr). Besparingsåtgärder under 2019 och sammanslagning av stadsledningskontoret och servicepartner har gett minskade kostnader.

Vi har granskat intäkter och bidrag analytiskt i förhållande till budget och föregående år. Beslut och beräkningar är avstämda mot underlag och vi har tagit stickprov på väsentliga intäktsposter.

Väsentliga kostnader har granskats analytiskt genom uppföljning mot budget, föregående år samt stickprovskontroll mot underlag. Kostnader för reparation och underhåll samt köp av verksamhet och entreprenad har granskats. Vår granskning har inte föranlett några väsentliga avvikelser.

Manuella bokföringsorder upprättas av respektive förvaltningsekonom. Centralt görs inga rutinmässiga kontroller av manuella bokföringsorder i samband med bokslut utan respektive nämnd ansvarar för att detta arbete utförs korrekt. Vi har tagit ett antal stickprov på manuella bokföringsorder och noterat att flera saknar hänvisning till originalhandling, avtal eller dylikt. I fler fall avser underlaget endast utdrag från huvudboken. Vi rekommenderar att rutinen ses över.

Det är viktigt att kommunledningen fortsatt gör kontinuerliga kontroller av att åtgärdsplanerna är effektiva och efterföljs för att hålla kostnadsutvecklingen under kontroll.

De väsentliga volymavvikelsena mot budget inom några nämnder reser frågan om budgetprocessen på ett relevant sätt fångar upp och beaktar volymförändringar.

6. Balansräkningen

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet mot lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

6.1. Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Utgående bokfört värde uppgår till 4 586 Mnkr (3 928 Mnkr). Ingående värde har justerats med hänsyn till förändring av principer för redovisning av gatukostnadsersättningar med 91 Mnkr. Årets investeringar uppgår till 905 Mnkr (493 Mnkr) samt försäljningar 6 Mnkr (81 Mnkr) och utrangeringar om 162 Mnkr (0 Mnkr).

För investeringar totalt var investeringsramen i budgeten 1 646 Mnkr (1 377 Mnkr) varav merparten finns inom mark, byggnader och tekniska anläggningar. Av fullmäktige beslutad ram har endast nyttjats med 64 % (68 %) vilket är att jämföra med att investeringsramen utgår från att i genomsnitt 70 % av de planerade investeringarna genomförs under året. De områden som har störst avvikelse är hamnen, infrastruktur, grundskola och äldreboenden. Orsaken till förseningar är olika men flertalet är att byggnation kommit igång senare än förväntat och investeringar ej skett.

Investeringsbehovet för Västerås Stad för perioden 2020-2023 bedöms vara ca 7,3 miljarder kronor. Investeringsstakten har skruvats upp de senaste åren men med den takt som finns nu med mål att genomföra ca 70% innebär att ca 5,1 miljarder kronor kommer att genomföras av de planerade investeringar. En del verksamhetslokaler kommer att hyras in och valet mellan att hyra och bygga beror oftast på tillgänglighet av kommunal mark i de områden som lokaler behövs.

Större investeringar har under året skett främst inom grundskola, hamnen, äldreboenden, och idrottsfastigheter samt exploateringsinvesteringar och infrastruktur.

Resultatet från försäljningar av fastigheter uppgår till 109 Mnkr varav de största posterna avser försäljning av flerbostadshus. Det såldes tomträtter för 5 flerbostadshus och 24 småhus. Vid årets utgång fanns det 2 795 tomträtter varav de flesta utgör småhus.

Staden tillämpar komponentavskrivningar från år 2015 på nya investeringar enligt RKR 11.4.

6.2. Maskiner och inventarier

Maskiner och inventarier redovisas till ett värde av 261 Mnkr (239 Mnkr). Ingående värde har justerats med 29 Mnkr till följd av ändring av redovisning av leasing. Årets investeringar uppgår till 101 Mnkr (124 Mnkr) och utrangeringar och försäljningar till 31 Mnkr (12 Mnkr).

Vi har granskat aktiveringar, avyttringar, och avskrivningar. Vår bedömning är att avskrivningstiderna i stort följer rekommenderade riktlinjer från Rådet för kommunal redovisning och stadens redovisningsprinciper. Vi har även granskat balans- och rörelsetillhörighet. En analys har gjorts av resultatkonton för bokföring av förbruknings-inventarier. Granskningen har inte föranlett några väsentliga anmärkningar.

6.3. Lager och förråd

Exploateringsverksamheten inom fastighetsnämnden redovisas i enlighet med reglerna om successiv vinstavräkning. Det innebär att resultatet av exploateringsprojekt till fast pris redovisas i takt med att arbetet utförs. Vid beräkning av upparbetad vinst beräknas färdigställandegraden för varje enskilt projekt som nedlagda kostnader per balansdagen i relation till totalt beräknade kostnader för att fullgöra uppdraget. Skillnaden mellan redovisad intäkt och fakturerade belopp redovisas som övrig fordran eller skuld i balansräkningen. Om projekt beräknas gå med förlust redovisas förlusten till sin helhet så snart den befaras. Detta följer rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning, vilket är samma redovisningsprinciper som tillämpades föregående år.

Fastighetsnämnden har ännu inte tillgång till systemstöd för den successiva vinstavräkningen och det är fortsatt hantering av beräkningarna manuellt i Excel. I ett större Excelark har samtliga pågående exploateringsprojekt, 58 stycken, lagts upp med uppgift om respektive projekts totala kalkyl, nedlagda kostnader per 2019-12-31, bokförda intäkter per 2019-12-31 (fakturerings), eventuella korrigeringar av täckningsbidrag beroende på i vilket skede projektet befinner sig i samt anskaffningsvärde på investeringar som tagits i bruk per 2019-12-31 och som ska vara kvar i stadens ägo. Med de uppgifterna som grund har upparbetade ej fakturerade intäkter alternativt fakturerat men ej upparbetat beräknats i bokslutet. Resultatpåverkan för pågående projekt uppgår till 33 Mnkr. Utgående balans uppgår till -67 Mnkr (-35 Mnkr) vilket medför att Västerås stad har fakturerat mer än nedlagda kostnader.

För de projekt som finns en risk kopplad till eller som bedöms vara förlustprojekt redovisas kostnaderna löpande dvs successiv vinstavräkning tillämpas inte. Löpande redovisning används även för projekt som inte har kommit så långt i uppförandegraden då det finns en viss osäkerhet i projekten. För närvarande redovisas 27 projekt med löpande redovisning.

Vid vår granskning av redovisningen av projekt har vi noterat ett felaktigt värde på 15 Mnkr på ett projekt till följd av felaktig manuell inmatningen i beräkningen. Detta har inte justerats i redovisningen utan kommer att hanteras vid nästa genomgång av projekten under 2020. Vi har säkerställt att inga andra manuella justeringar finns i beräkningen.

6.4. Övriga materiella anläggningstillgångar, pågående investeringar/exploateringar

Pågående projekt uppgår till 793 Mnkr (741 Mnkr). Granskning har gjorts av årets förändring samt uppföljning av gjorda aktiveringar. Vi har genomfört avstämningar mellan ekonomisystemet och anläggningsregistret. Vi har även granskat att avskrivningar sker på ett korrekt sätt. Aktiverad utgift skrivs av månaden efter inköp eller aktivering. Årets försäljningar av

mark och byggnader har granskats. Granskning av färdigställda anläggningstillgångar har genom stickprov granskats mot fakturaunderlag. Granskningen har inte föranlett några anmärkningar.

6.5. Finansiella anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar redovisas till ett värde av 12 533 Mnkr (11 481 Mnkr).

Balansposten består av aktier och andelar i dotter- och intressebolag 1 887 Mnkr (1 812 Mnkr), obligationer 0,1 Mnkr (0,1 Mnkr), långfristiga fordringar 10 554 Mnkr (9 577 Mnkr) samt bostadsrätter och grundfondskapital 92 Mnkr (92 Mnkr).

Förändring mot föregående år ligger främst att koncernkonto med utlåning till kommunala bolag har ökat.

6.6. Kortfristiga fordringar

Kortfristiga fordringar uppgår till 598 Mnkr (631 Mnkr). Kortfristiga fordringar består främst av kundfordringar, fordran på staten, momsfordran och förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Inga väsentliga förändringar mot föregående år.

Huvudbokskonton kopplade till kundfordringar har stämts av mot reskontror utan väsentlig anmärkning. Vi har även granskat reserveringar av osäkra kundfordringar och bedömt att det inte finns behov av ytterligare reserveringar.

Inga väsentliga noteringar har framkommit i granskningen.

6.7. Kortfristiga placeringar

Kortfristiga placeringar redovisas till 1 193 Mnkr (937 Mnkr 621 Mnkr). Ingående värde har justerats till följd av omräkning till verkligt värde med 316 Mnkr i enlighet med nya kommunal bokförings- och redovisningslag som gäller från 2019. Kortfristiga placeringar består av pensionsmedelsförvaltning och fonder. Balansposten avser placeringar i främst räntefonder, obligationsfonder och aktiefonder. Underlag för väsentliga poster är avstämnda mot externa underlag för att verifiera existens och värdering.

Inga väsentliga noteringar har framkommit i granskningen.

6.8. Kassa och bank

Kassa och bank har minskat från 1 702 Mnkr till 1 546 Mnkr i år. Avstämning av likvida medel har skett mot kontoutdrag från bank och postgiro samt mot engagemangsbesked. Rutiner för månatliga avstämningar avseende likvida medel finns. Granskning har även skett av att årets ränteintäkter periodiserats korrekt.

Det totala kassaflödet är i år +417 Mnkr jämfört med föregående år då det var -91 Mnkr. Den löpande verksamheten bidrar till större positivt kassaflöde i år jämfört med föregående år medan både investeringsverksamheten och finansieringsverksamheten har mer negativt kassaflöde jämfört med föregående år.

Inga väsentliga noteringar har framkommit i granskningen.

6.9. Avsättningar

Pensionsförpliktelser intjänade från och med år 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen, medan pensionsförpliktelser intjänade före år 1998 redovisas som Ansvarsförbindelse. Redovisningen sker i enlighet med den kommunala redovisningslagen och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Skulden per 31 december är framräknad av KPA. Särskild löneskatt på 24,26 % är inkluderad i beloppet. Avsättningar för pensioner redovisas med 480 Mnkr (418 Mnkr) och inkluderar löneskatt på 94 Mnkr (82 Mnkr). Vi har stämt av redovisade belopp mot beräkningsbilagor och underlag. Granskningen har gjorts utan väsentliga noteringar.

Aktualiseringsgraden för staden uppgår till 94 % (94 %).

Avsättningen för medfinansieringen av Mälarleden är på samma nivå som föregående år 75,9 Mnkr. Fortfarande har ingen utbetalning skett. En miljöprövning pågår fortfarande och kan få till följd att tidpunkten för utbetalningen skjuts framåt.

Uppbokad miljöskuld uppgår totalt till 128 Mnkr (165 Mnkr), och avser följande 56 Mnkr (54 Mnkr) för deponier, 59 Mnkr (94 Mnkr) för hamnen och 12 Mnkr (11 Mnkr) för Fiskväg Falkenbergiska. Fiskväg Slottsbron som föregående år hade en avsättning på 6 Mnkr har i år blivit upplöst då den är invigd.

Förändringen på miljöavsättningen avser främst på hamnen där avsättningen har tagits i anspråk till kostnader som uppstått under 2019 och ökad avsättning för nya miljöskulder i takt med att ytterligare investeringsplaner beslutas som påverkar avsättningen.

Fortfarande har ingen ny prövning skett för avsättningen för deponi utan det förväntas ske under 2020.

6.10. Långfristiga skulder

Långfristiga skulder redovisas till ett belopp om 7 237 Mnkr (7 225 Mnkr). Ingående balans har räknats om till följd av förändrade redovisningsprinciper för leasing med 29 Mnkr. De långfristiga skulderna avser främst lån från banker och låneinstitut. Av redovisade skulder avser 7 119 Mnkr (7 119 Mnkr) upplåning för vidare utlåning till stadens bolag. Skulder i utländsk valuta är terminssäkrade och redovisas till terminssäkrad kurs i bokslutet. Av den totala checkkrediten på 550 Mnkr är inget utnyttjat vid bokslutstidpunkten. Inga kreditlöften är heller utnyttjade (2 500 Mnkr) (liksom föregående år).

Vi har stämt av skuldposterna mot underlag och engagemangsbesked och granskat att den kortfristiga delen hanterats korrekt. Några väsentliga noteringar har inte framkommit i granskningen.

6.11. Kortfristiga skulder

Kortfristiga skulder redovisas till ett belopp om 5 395 Mnkr (4 137 Mnkr). Väsentliga poster är kortfristig skuld avseende certifikatlån på den svenska marknaden på 1 630 Mnkr (1 117 Mnkr), MTN obligationslån 2 000 Mnkr (800 Mnkr), leverantörsskulder på 515 Mnkr (456 Mnkr) samt semesterlöneskulder på 241 Mnkr (253 Mnkr). Förändringen jämfört med föregående år avser ökade MTN obligationslån och certifikatlån och banklån på den svenska

marknaden. Certifikatlån på den europeiska marknaden har minskat till 0 Mnkr mot föregående år på 537 Mnkr.

Vi har utfört en åldersanalys på leverantörsskulderna i syfte att säkerställa att staden inte har gamla oreglerade skulder som uppgår till väsentliga belopp. Inga anmärkningsvärda belopp har noterats i åldersanalysen.

Vi har granskat att sociala avgifter och källskatt betalas och redovisas enligt gällande regelverk. Semesterlöne- och övertidsskuld är avstämd mot underlag från lönesystemet.

Granskning har även gjorts av att momsredovisning har betalats i rätt tid med rätt belopp.

Övriga större poster avseende interimsskulder har granskats mot verifierade underlag. Några avvikelser har inte noterats.

6.12. Ansvarsförbindelser och ställda säkerheter

Borgensansvar uppgår till 184 Mnkr (224 Mnkr) och avser främst bostadslån utan säkerhet i pantbrev.

Ansvarsförbindelser uppgår till 2 401 Mnkr (2 446 Mnkr) och avser ansvar för intjänade pensionsförmåner fram till år 1998. Vi bedömer att posterna är korrekt redovisade. Beloppet har stämts av mot underlag från KPA utan anmärkning. I beloppen ingår särskild löneskatt på 24,26 % som har kontrollräknats utan anmärkning. Särskilda pensionsåtaganden uppgår till 5 Mnkr (6 Mnkr). Staden har även ett miljöåtagande som beräknats utifrån bästa uppskattning även om osäkerhet föreligger om det slutliga utfallet. Vidare har man också ett åläggande att betala ett årligt driftbidrag på 15 Mnkr till Kokpunkten i 25 år, ingen förändring mot föregående år.

Redovisade ansvarsförbindelser och ställda säkerheter har avstämts mot underlag utan anmärkning.

Balans- och resultaträkning bedöms ge en rättvisande bild av stadens ekonomiska resultat för 2019 och ställning per 31 december 2019. Granskningen har inte föranlett några anmärkningar.

7. Kassaflödesanalys

Stadens kassaflödesanalys är upprättad i enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Granskningen har inte föranlett några anmärkningar.

8. Tilläggsupplysningar

8.1. Redovisningsprinciper

Kommunen följer god redovisningssed och tillämpar de rekommendationer som ges ut av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Under 2019 har nya rekommendationer utfärdats inom vissa områden och dessa har tillämpats av Västerås stad och omräkning har jämförelsetal av 2018 har gjorts. Följande förändringar har gjorts i redovisningen.

Exploateringsredovisningen har ändrats enligt den nya lagens krav vilket medför att gatukostnadsersättningar intäktsförs direkt istället för att som tidigare skuldföras och sedan intäktsförs successivt över tillgångens nyttjandeperiod.

I enlighet med RKR:s R4 påförs från 2019 ingen ränta på investeringsprojekt eftersom Västerås stad inte har extern upplåning för projekten. Till följd av mängden av projekt har ingen omräkning av tidigare gjorda investeringar gjorts.

I anläggningstillgångar så redovisas leasing av bilar som finansiell leasing och ingår i materiella anläggningstillgångar med motpost inom långfristiga skulder.

De finansiella tillgångarna redovisas till verkligt värde i enlighet med ny lagstiftning mot resultatet och eget kapital.

8.2. Noteringar för det framtida arbetet

Staden behöver utreda sina långa hyresavtal och bedöma om dessa ska redovisas som finansiell leasing i ökad utsträckning.

9. Granskning av årsredovisning

Stadens årsredovisning är i stora delar strukturerad i enlighet med gällande lagar och rekommendationer. Uppföljning av intern kontroll redovisas för kommunstyrelsen i samband med bokslutet. Årsredovisningen innehåller uppföljning av de fyra strategiska utvecklingsområdena och de tre finansiella målen på ett överskådligt sätt.

Underlag med relevanta nyckeltal finns numera i bolagens koncernstyrningsrapporter som upprättas. Dessa ger en ökad och förbättrad information om stadens koncernbolag.

10. Granskning av sammanställd redovisning

Enligt Kommunallagen åläggs kommunstyrelsen att ha kontroll över den verksamhet som bedrivs i kommunala bolag. I denna tillsyn ligger i första hand att följa de kommunala bolagens ekonomiska ställning samt att följa hur bolagen tillgodoser det kommunala ändamålet med verksamheter och övriga direktiv som uppställts för verksamheten.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning kap 12 och Rådets för kommunal redovisning rekommendation nr 16 och utformas enligt god redovisningssed. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att vid förvärvstillfället förvärvat eget kapital i de kommunala bolagen eliminerats, varefter intjänat kapital har räknats in i koncernens egna kapital.

Den proportionella konsolideringen betyder att de kommunala bolagen som inte är helägda tas med till andelen ägda andelar i koncernredovisningen. Transaktioner mellan bolagen och staden har eliminerats. Obeskattade reserver har efter avdrag för latent skatt hänförs till eget kapital. Interna mellanhavanden har eliminerats. Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, finansieringsanalys samt en beskrivning av de ingående bolagen. Till sammanställningen finns även noter bifogade till väsentliga poster.

Den sammanställda redovisning omfattar Västerås stad samt de företag där staden har ett röstetal som överstiger 20 % direkt eller indirekt. De största bolagen är Mälarenergi AB och Bostads AB Mimer, Västerås Flygplats AB och Västerås Strategiska Fastigheter AB. Av kommunförbunden ingår Teater Västmanland, Västmanlandsmusiken, VafabMiljö kommunalförbund och Mälardalens Brand- och Räddningsförbund. Innehavet i Västerås Sciencepark AB uppgår till 22,2 % men ingår inte i den sammanställda redovisningen då omfattningen av bolaget är så ringa.

Staden tillämpar komponentavskrivning på nya investeringar från 2015 enligt RKR 11.4 medan bolagen tillämpar principen på alla investeringar fullt ut. Mälarenergi AB och Bostads AB Mimer aktiverar ränta i anskaffningsvärdet i takt med upparbetat kapital under produktionstiden som pågår en längre tid.

Koncernens resultat före extraordinära poster uppgår till 953 Mnkr (1 024 Mnkr).

Sedan 2015 är Västerås Stadshus AB koncernmoder för alla helägda bolag i Västerås stad såsom Mälarenergi AB, Bostads AB Mimer, Västerås stads strategiska fastigheter AB, Nya Västerås Flygplats AB, Västerås Marknads och näringslivsaktiebolag och Västerås Parkerings AB. Bolagets syfte är att ha uppsikt över dotterbolagens verksamheter, tillvarata möjligheter till samverkan och effektivisering på affärsmässig grund samt möjliggöra resultatutjämnning inom koncernen.

För 2019 uppgår moderbolaget Västerås Stadshus AB:s resultat efter finansiella poster till 68 Mnkr (58 Mnkr). Merparten av resultatet utgörs av utdelning från Mälarenergi AB och Bostads AB Mimer. Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår till 490 Mnkr (657 Mnkr) och resultatminskningen beror främst på att 2018 innehöll realisationsvinst för Bostad Mimer AB efter försäljning av fyra fastigheter. Mälarenergi AB står för 75 % av koncernens omsättning och Bostads AB Mimer för 22 % av omsättningen.

Mälarenergi AB:s resultat efter finansiella poster uppgick till 374 Mnkr (350 Mnkr). Nettoomsättningen uppgick till 3 212 Mnkr (3 336 Mnkr). Minskningen beror på minskad värme- och elförsäljning till följd av det varma vädret. Även hanteringen av utsläppsrätter minskade intäkterna med 30 Mnkr. Resultatet har även påverkats av en nedskrivning av anläggningar på drygt 20 Mnkr till följd av nedläggningsbeslut av Block 1, 2 och 4. Investeringarna uppgick till 1 498 Mnkr (1 189 Mnkr) och det avser främst investeringar i Block 7.

Bostads AB Mimers resultat efter finansiella poster uppgick till 148 Mnkr (343 Mnkr), inklusive reavinster på 16 Mnkr (450 Mnkr) från fastighetsförsäljningar. Nettoomsättningen uppgick till 955 Mnkr (898 Mnkr). Investeringarnivån uppgick till 647 Mnkr (785 Mnkr). Under året har Mimer färdigställt 401 nya lägenheter.

Nya Västerås Flygplats AB bedriver flygplatsverksamheten och dess resultat efter finansiella poster uppgår till -24 Mnkr (-26 Mnkr). Nettoomsättningen är 17 Mnkr (19 Mnkr). Flygplatsen ekonomiska situation är fortsatt ansträngd. Efterfrågan på kommersiella flygskolor bedöms öka framöver medan charterflygning bedöms minska något. Tillgången på flygledare har varit något begränsat vilket påverkade antalet flygningar negativt. Förbättringen i resultatet är till följd av förändrad bemanning.

Västerås stads strategiska fastigheter AB:s resultat efter finansiella poster uppgick till 7 Mnkr (7 Mnkr). Årets investeringar uppgår till 16 Mnkr (8 Mnkr).

Västerås Parkerings AB resultat efter finansiella poster uppgick till 4 Mnkr (2 Mnkr).
Omsättningen uppgick till 22 Mnkr (23 Mnkr).

Västerås Marknads- och Näringslivsaktiebolag resultat efter finansiella poster uppgick till
-17 Mnkr (-17 Mnkr). Omsättningen uppgick till 32 Mnkr (32 Mnkr).

Mälarhamnar AB:s resultat efter finansiella poster uppgick till 20 Mnkr (25 Mnkr).
Omsättningen uppgick till 147 Mnkr (138 Mnkr). Omsättningen har ökat under de senaste
5 åren med ca 20%. Årets investeringar uppgår till 18 Mnkr (24 Mnkr).

Kassaflödet för koncernen avseende år 2019 är positivt då likvida medel vid årets början
uppgick till 2 518 Mnkr jämfört med 2 855 Mnkr vid årets slut.

Vi har granskat den upprättade sammanställda redovisningen och vi har inte noterat några
väsentliga fel.

Den sammanställda redovisningen har upprättats i enlighet med god sed i allt väsentligt. Vi
har inte noterat väsentliga avvikelser.

Västerås den 24 mars 2020

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Anders Pålhed
Auktoriserad revisor

Mia Keränen Larsson
Auktoriserad revisor